

Lietajúci cirkus RC-XXL na Myjave a v Holíči

Teraz, keď sedím za počítačom, píšem tento článok a pozerám von z okna konštatujem, že tam hore nás má niekto rád. Keď sme v piatok odchádzali na Myjavu na prvú tohtoročnú súťaž v kategórii aerovleky RC-XXL, Aladin (meteogram) predpovedal silný vietor a v nedeľu popoludní sa mal pridať aj dážď. Predpovede našťastie nevyšli a pán Aladin sa, ako obyčajne, mylil.

Ako napovedá názov, aerovleky RC-XXL kategória je určená pre makety a polomakety vetroňov, ovládaných RC súpravou, ktorých rozpätie je väčšie ako 4 metre alebo hmotnosť vyššia ako 4,5 kg. Mierka modelu sa pohybuje od 1:6 až po 1:2. Špecialitou tejto kategórie je, že modely vetroňov sú vlečené do vzduchu pomocou motorovej vlečnej, takže pilot musí ovládať nielen let v termike, ale musí aj vedieť riadiť model za motorovou vlečnou.

Niečo krátko k pravidlám. Motorová vlečná vytiahne model vetroňa do vopred stanovenej výšky (zvyčajne 200 alebo 300 metrov). Vetroň sa odpojí a začína lietať jednu z úloh, termika alebo prelety. Termika sa lieta maximálne 10 minút a za každú nalietanú sekundu dostane súťažiaci bod. V úlohe prelety musí model preletieť v čase 5 minút čo najviac úsekov medzi bázami vzdialenými približne 200 m. Za každý prelet získa pilot 40 bodov. Ak model pristane vo vymedzenom priestore realisticky, k bodom za termiku alebo za prelety sa prirátajú 100 bodov. Body za jednotlivé úlohy sa spočítajú a víťazom sa stáva pilot s najvyšším počtom bodov.

Sobotná súťaž, konaná 28. 6. 2014 na Myjave, bola prvou seriálovou súťažou tejto kategórie. Aby sa znížili náklady pilotov, usporadúvajú sa cez víkend dve akcie, nachádzajúce sa v jednom regióne. Tentoraz to bol región Záhorie na západnom Slovensku. Prvú súťaž organizovali dva bratislavské modelárske kluby TOP GUN Club a LMK Istropolitana Bratislava, druhú seriálovú súťaž organizoval Model Aerobatic Team pri AK Holíč.

Prečo práve bratislavské kluby organizujú súťaž na kopaniciach? Vysvetlenie je jednoduché, vhodná modelárska plocha. Aerovleky vyžadujú veľký priestor. Model počas desiatich minút preletí niekoľko kilometrovú vzdialenosť a hľadá termiku po celej oblohe. Dĺžka štartovacej a pristávacej plochy by mala byť dlhá aspoň 100 metrov a takisto priestor pred a za ňou dostatočný na nízke priblíženie. Takúto plochu nám poskytol miestny modelársky klub. Ten sa postaral i o catering. Ešte v nedeľu všetci spomínali na čapované nealkoholické pivo, ktoré ovlažovalo smädné krky pretekárov a rozhodcov. Patrí im náš obdiv a vďaka.

Piatkový olej strieda sobotňajší front. Silný nárazový južný vietor fúkal už od skorého rána. Našťastie, plocha letiska je orientovaná sever-juh a tak fúka po dráhe. Na súťaž sa registrovalo dvanásť pilotov z celého Slovenska, ktorých čakajú štyri úlohy v poradí termika, prelety, prelety a termika. Po rannom brífingu nastáva dlho očakávaná chvíľa. Nevieť, či je to náhoda alebo symbolika, ale žreb prvého pretekára v novej súťažnej seriálovej sezóne padol na minuloročného víťaza, Olina Vitásku. Termika si ešte nestihla uvedomiť, že súťaž už začala a tak po šiestich minútach sadá do vyznačeného priestoru. Nasledujúci pretekár má problémy s vlečnou šnúrou a po minúte pristáva. Mrak tesne pred dráhou nasáva vzduch a tak niekoľko vetroňov využíva jeho služby a pristávajú tesne po desiatej minúte. Oblačnosť sa začína rozpadáť a zvyšné pole pretekárov pristáva v šiestej minúte. Výnimkou je František Ruisl, ktorému do maxima chýba 5 sekúnd.

Aby sa kolo uzatvorilo, treba odlietať ešte druhú úlohu, prelety. Ako prvý štartuje Miro Líška, ale po piatich preletoch je na zemi. O dva prelety viac zapisuje Marek Podmanický. Šibnutím čarovného prútika sa menia podmienky. Miro Bigoš so šestnástimi preletmi sa prediera dopredu. Luděk Navarčík kontruje a pridáva o jeden viac. Luděk v tejto úlohe pri štarte zažíva krušné chvíle. Pár metrov nad zemou sa poškodzuje karabínka, vetroň sa odopína a neriadený model (malá rýchlosť) padá tesne pred parkoviskom. Divoká krv pilotov vrie a dlho sa diskutuje, či bola alebo nebola prekročená bezpečnostná línia. BOLA, ale nie vinou pilota. Len vďaka jeho duchaprítomnosti nebol poškodený žiaden model, a ani nik nebol zranený. Druhá polovica pretekárov už len paberkuje a hlboko zaostáva za maximom. Pri štarte má problémy aj Lubomír Ivan, ktorý zle nastavil model a tesne po štarte hrozivo končí na chrbte. Model je našťastie celý, ale zapisuje nulu za úlohu. Vietor zosilnieva a dopláca na to Boris Krpelán, ktorý sa necháva zaviať za hranu, kde ho melie rotor a končí v kukurici s poškodeným modelom.

Pred nami je druhé kolo, ktoré tentoraz pokračuje úlohou prelety. Nabudený Lubomír Ivan štartuje ako prvý a ukazuje ostatným pilotom ako sa majú správne lietať prelety. So svojimi sedemnástimi preletmi sa vracia do boja o „debnu“. To by ale nebol Luděk Navarčík, aby nepridal ešte pár preletov a zvyšuje tak maximálny počet na devätnásť. Po ňom štartujúci František Janes rozbiha svoju nádhernú Sagittu. Všetci piloti v tomto kole zapisujú do stĺpca prelety vyššiu hodnotu, ako v predchádzajúcom kole.

Pred poslednou úlohou druhého záverečného kola, termikou, je obedná prestávka. Výborný gulášik, nealkoholické pivo na vytrávenie. Viečka oťažievajú, nik nemá sil držať vysieláč v ruke. Malátnosť prechádza v momente, ako sa postavíte za svoj vetroň a kývnete pilotovi vlečnej, že môže ťahať.

Úlohu začína Miro Bigoš a má šťastie na termiku. Do maxima mu chýba pár sekúnd. Potom už nasledujú len päťminútové lety. A všetci, ako na povel, končia tesne vedľa cesty, mimo pristávacieho priestoru. Ako keby to miesto priťahovalo vetrone! Problémy so štartom má Milan Ďuriš, našťastie jeho model ostáva nepoškodený. Do chlievika body ale zapisuje nulu.

Koniec. Modely sa pripravujú na záverečné fotenie. Medzitým usporiadateľský tím spočítava výsledky. Zostáva ešte vyhlásiť poradie. Každý účastník dostáva diplom a prvým trom pribalili organizátori ešte drevenú plaketu v tvare erbu. Prvé miesto si vybojoval Luděk Navarčík, druhé miesto obsadil Miroslav Bigoš a na tretiu priečku vystúpil Olin Vitásek. Aj napriek zapísanej nule, štvrtú priečku obsadil Lubomír Ivan.

Silný južan a páliace slniečko vyšťavili všetkých, pilotov i rozhodcov. Už prestáva chutiť aj to nealkoholické pivo a to je už na zdvihnutý prst. Treba sa dať rýchlo dokopy, pretože v nedeľu maratón pokračuje.

Veľké poďakovanie patrí pilotom vlečných modelov, Mirovi Bigošovi a Vladovi Kurjanovi, ktorí vo dvojici uskutočnili 44 štartov. Obaja ešte lietali s vetroňmi. Bol to pre nich náročný deň, stále museli byť v strehu a ani chvíľu nemali oddych.

Ten nie je dopriaty ani pilotom vetroňov. Čaká nás nedeľná súťaž, je potrebné skontrolovať modely a urobiť drobné opravy. V nedeľu sa očakáva silnejší vietor, ktorý má v nárazoch dosahovať až 70 km/h. Veterný predvoj dáva o sebe vedieť už v nočných hodinách, niekde dokonca aj prší. Čaká nás teda ťažká nedeľa a dajú sa očakávať aj straty. Holíč nás však víta

pekným počasím. Pofukuje príjemný vetrík, obloha je skoro jasná. Všetci vieme, že sa to zmení, len čo sa naštartuje motor vlečnej. Potom príde to pravé veterné peklo.

Registruje sa deväť pilotov vetroňov, ale jediná vlečnú doviezol do Holíča Miro Bigoš. Keďže sa nemôže zároveň ťahať a aj byť ťahaný, ostal mu v rukách Čierny Peter. Po pretekoch sa rozprúdila búrlivá diskusia, ako riešiť tento problém. Je málo ochotných a kvalitných vlekárov. Musia byť v strehu počas každého štartu. Bez možnosti oddychu, niekedy ťahajú celé preteky. Nepodarený štart vetroňa je pripisovaný na vrub vlečnej. Nemajú to s nami ľahké a hlavne málo ich je ochotných nás prísť ťahať. Minulý rok Luděk ešte týždeň pred súťažou nevedel zohnať vlečnú. Tento rok na jar sa Mirovi Bigošovi odtrhol hriadeľ na motore vlečnej a len tak-tak sa mu podarilo dať dokopy model tesne pred súťažou.

Právo prvého štartu si vylosuje nováčik tohtoročnej sezóny, Daniel Blahút. Pred sezónou vzkriesil na totálku rozbitý model FOX a už od prvej súťaže podkuruje súperom. Nevyhne sa ešte začiatočníckym chybám, ale pod vedením Mira Bigoša rastie každým štartom. Začína hneď zhurta a jeho bodovú hodnotu v tejto úlohe nik neprekonáva.

Nasleduje úloha prelety. Nevie, či sa Daniel zľakol vedúcej pozície alebo mu nesadlo počasie, no tentoraz zapisuje najnižší počet preletov. Počasie ako na hojdačke. Priaznivé prúdy chytá Milan Ďuriš. Lieta akoby bol na kopci so svojím svahovým vetroňom. Dvadsaťšesť preletov, o tejto cifre sa ešte dlho bude hovoriť v kuloároch XXL. Smolu má Ľubomír Ivan, ktorý zapisuje len deväť preletov, keď piloti pred a za ním letia dvojnásobný počet. Jednoducho, aj termika si musí občas oddýchnuť a pilot, ktorý je práve vo vzduchu má smolu.

Stále všetci s obavou čakáme, kedy vietor zosilnie a ono je to stále výborné. Vetrík akurát, stále to nosí, žiaden pilot vetroňa si nemôže priať ideálnejšie počasie. Pokračujeme úlohou prelety a začíname druhé kolo. Daniel Blahút začína ako prvý, ale vôbec sa mu nedarí, ešte k tomu urobí začiatočnícku chybu, keď sa pokúša pristáť po vetre a dopadne to rovnako ako cúranie proti vetru.... Zbiera kabínku z plochy, ale modelu sa našťastie nič nestane. V preletoch nie sú výrazné rozdiely, ale najviac sa rozhodcovia narobia pri zdvíhaní zástavky na bázach pri Ľubovi Ivanovi, ktorý zapisuje body za sedemnáť preletov a prikrášľuje to pristátím za plný počet bodov.

Výbornú papanicu zabezpečuje organizátor OlinVitásek. Chvíľa oddychu a teplá strava prichádzajú vhod všetkým účastníkom. Všetci už potrebujeme načerpať čerstvé sily. Na oblohu sa však nasúva oblačnosť, a tak na dlhší oddych nemôžeme ani pomyslieť. Veď hrozba dažďa v predpovedi nás straší už od rána.

Termika v poslednej úlohe odmeňuje všetkých pilotov za dvojdňové snaženie až neskutočným nasávačom. Nahromadené mraky nasávajú a nasávajú. Mne sa darí vykrúžiť z výšky tristo metrov do štyristo metrov. Ostatní sú na tom podobne. Na pilotoch je vidieť, ako si užívajú poslednú úlohu. Čaká nás ešte záverečné fotenie. Je príjemnejšie ako v sobotu, pretože žiaden model nebude potrebovať náročnú opravu. Na modeloch pribudlo len zopár šrámov. Na stole už sú pripravené poháre pre prvých troch a ešte je potrebné treba vyplniť diplomy menami, aby mal každý pamiatku na túto výbornú akciu. Ako prvý si ide pre pohár tretí v poradí, Marek Podmanický. Druhé miesto si svojimi preletmi vybojoval Milan Ďuriš a prvé miesto zostáva doma. Pohár pre víťaza nad hlavu zdvíha OlinVitásek. Dobojované. Zbalíť modely,

rozlúčiť sa a domov. V diaľke je už vidieť čierňavu, ktoré sa blíži zo západu, našťastie sme stihli odlietať všetky kolá a prudká búrka nás zastihla v autách cestou domov.

Neviem, či sa dá pár slovami poďakovať všetkým, ktorí pomohli, aby sa dal zorganizovať tento „lietajúci cirkus“. Veľkú prácu odvedol tím rozhodcov. Na Myjave pomáhali modelári z TOP GUN Club-u, v Holíči zase z Model Aerobatic Team-u.

Ako ďalej? Čakajú nás tento rok ešte štyri súťaže. V auguste Častá a Nitra. V septembri privíta pilotov stredné a východné Slovensko. Dvojdňovka na Spiši a v Banskej Bystrici.

Nad súťažou visí ale jedna hrozba, niet pilotov vlečných. V sobotu potiahli dvanásť pilotov dvaja vlekári. V nedeľu Miro Bigoš vyštartoval tridsaťdvakrát, aby uspokojil chůtky nenásytných pilotov vetroňov. Ak sa situácia nezlepší, o chvíľu nebude mať kto pilotov ťahať. Kategória zapadne prachom a ostanú nám len krásne spomienky na túto nádhernú kategóriu.

Za oboch organizátorov

Miro Líška, LMK Istropolitana Bratislava

Autor fotografií Ivo Raška